

ОРІЄНТАЦІЯ НА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

О. А. ФРІДМАН, аспірант кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків

Розвиток економіки у 21 столітті відбувається насамперед завдяки інноваціям. Саме інновації є джерелом розвитку будь-якої країни. Вони складають національну інноваційну систему, формують систему взаємовідносин між суспільством, промисловістю та наукою, створюють конкурентні переваги для країни. Проте практика показує, що сучасний розвиток носить нерівномірний характер.

Андрощук Г. О., Давимука С. А., Федулова Л. І. визначають національну інноваційну систему, як сукупність взаємопов'язаних організацій (структур), що займаються виробництвом і комерційною реалізацією наукових знань, технологій в межах національних кордонів [1].

Все частіше країни зі швидко зростаючими економіками зіштовхуються з проблемами поглиблення соціально-економічної нерівності. Серед основних причин відсутності швидкого розвитку інновацій у державі слід відзначити брак фінансування, досвіду комерціалізації, високий рівень соціальної напруги, низький рівень життя більшої частини населення. Також великий вплив мала і світова фінансова криза, планова слабкість економіки в добу переорієнтації на постіндустріальний напрям розвитку, політична нестабільність через великий рівень недовіри до владних структур [2].

В економічній літературі активно розглядаються зараз поняття інклюзивного зростання, інклюзивного бізнесу та інклюзивних інновацій. На відміну від стандартного економічного зростання інклюзивне зростання акцентує увагу на формуванні та задоволенні потреб, що стимулюють розвиток людини, підвищення добробуту, зниження рівня нерівності та бідності.

До основних пріоритетів, які сприятимуть інклюзивному розвитку в нашій державі, можна віднести такі: якісна освіта, доступна медицина, висока оплата праці, підтримка підприємницької діяльності, рівні можливості для всіх громадян, створення сприятливих умов для інвестування, екологізація економіки, соціальна активність у суспільстві. Створення системи безперервного навчання та підвищення кваліфікації кадрів має важливе значення для розвитку інноваційної діяльності. Розвиток інклюзивних ринків може бути важливим напрямком у забезпеченні зайнятості та зменшенні рівня безробіття.

Основною метою будь-якого інклюзивного проекту повинно бути залучення уразливих верств населення в роботу, недопущенні дискримінації, інтеграція молоді, жінок, людей з інвалідністю, людей похилого віку до активної трудової діяльності, надання їм можливості одержання соціальної й економічної вигоди від участі в проектах. Інклюзивні стратегії призводять до збільшення ефективності бізнесу.

Четверта промислова революція, основана на економіці знань, яка була покликана покращити життя людства насправді створює велику кількість негативних побічних ефектів. Все частіше машини та штучний інтелект витісняють працюючу особу, зростає соціальна нерівність, збільшилась кількість конфліктів за технологічну першість, зростає кіберзлочинність та інше.

Сучасна економіка знаходиться на четвертій хвилі технологічного прогресу, основною рисою якої є нові цифрові промислові технології. Цифровізація була обрана ключовою з семи флагманських ініціатив в рамках стратегії Європейського Союзу «Європа 2020» для розумного, сталого та інклюзивного розвитку.

Перехід розвинених країн до цифрової економіки довів актуальність формування узгодження державних, суспільних та академічних інтересів. Учасники інноваційного процесу повинні активно взаємодіяти один з одним за допомогою обміну фінансовими, матеріальними та інтелектуальними ресурсами. Вплив університетів на створення і просування нових знань і технологій стали основою для забезпечення економічного розвитку та науково-технічного прогресу.

Інклюзивна економіка є одним із пунктів глобальних цілей, які поставила перед собою Україна до 2030 року. Таким чином, подальший розвиток економіки України лежить на шляху інклюзивності.

Література

1. Андрощук Г. О., Давимука С. А., Федулова Л. І. Національні інноваційні системи: еволюція, детермінанти результативності : монографія. Київ,. 2015. 512 с.
2. Бабенко В. А., Хлівецька М. О. Національна інноваційна система та захист прав інтелектуальної власності України в контексті міжнародних рейтингів. *Економічний простір*: Збірник наукових праць. 2018. № 136. С. 86–98.